

stemmelse for Bygninger, opførte indenfor Demarcationslinien" — altsaa en Henvisning til Lovgivningens Forskrifter i Placet 13de October 1824. For betydeligere Bygninger er Tilladelsen given ved fgl. Resolution og da imod Udstedelsen af Reverser, hvorved Eieren udtryffeligt forpligtede sig til at nedrive sin Bygning og ryddeliggjøre Pladsen, „naar Fæstningens Forsvar eller nye Værkers Anlæg maatte gjøre Saadant nødvendigt." I enkelte Tilfælde fra denne Periode har Ingenieurcorpset givet Tilladelse imod Revers til Opførelse af Bygninger af Træ umiddelbart udenfor Glaciet paa Betingelse af, at Bygningerne igjen skulde nedbrydes, „naar det maatte forlanges." Nogen fast eller ufravigelig Regel fulgtes dog ikke; paa den samme Eiendom kan være ihinglæst høist forskjellige Reverser, det ældre stundom mere bindende end det yngre, f. Ex. fra 1845 og 1847 med Forpligtelse til at nedrive, „naar det maatte forlanges", men fra 1850 kun med den samme Forpligtelse, „naar Fæstningens Forsvar eller nye Værkers Anlæg maatte gjøre Nedrivelsen nødvendig".

Omkring med Aaret 1850 begyndte man at skjænke disse Forhold, der tidligere ikke spillede nogen væsentlig Rolle, en større Opmærksomhed. Den indre By havde ikke længere nogen Byggeplads — Gammelholm og Nyboder bleve som bekendt først senere afgivne af Staten — og den tiltagende Folkemængde krævede Plads, som da maatte søges udenfor Boldene. Man fastholdt dengang endnu Tanken om et Forsvar af Hovedstaden fra de gamle Fæstningsværker, og det var derfor nødvendigt nærmest omkring disse at holde et frit Belte. Noget senere, ialfald efter 1857, har vel ogsaa Ideen om at gjøre Staten til Eier af samtlige Grunde indenfor Søerne og ved Salg af disse faae Midler til større Befæstningsværker i Form af detacherede Forter længere ude om Byen, gjort sig gjældende hos de vedkommende Myndigheder. Man søgte derfor saavidt muligt at tvinge Byggelysten ud paa den anden Side af Søerne. En Skrivelse fra Krigsministeriet til Kjøbenhavns Magistrat af 13de December 1850 (see Bilag I) udtaler som Svar paa en Henstilling om den ved den

sttgende Befolkning vorende Trang til Byggepladser, at Ministeriet „af Hensyn til Forsvaret ubetinget maa overholde, at Bygninger ei opføres paa Terrainet, der ligger imellem Kjøbenhavns Fæstningsværker og St. Jørgens-, Pøblings- samt Sortedamsø. . . . Dog undtages herfra de Tilfælde, hvor allerede eksisterende Bygninger tilintetgjøres ved Ildbrand, da der ei vil blive lagt Hindringer for deres Gjenopførelse, saaledes som de forhen vare." Derimod lader Ministeriet forstaae, at det nu ikke vilde modsætte sig en Ophævelse af Demarcationsindskrænkningen udenfor Søerne, men overlader til Magistraten at gjøre Skridt i denne Retning, hvilket som bekendt ogsaa snart efter skete.

Loven af 6te Januar 1852 flyttede Demarcationslinien ind fra Linien langs Falconeralleen og Sagveien til Linien langs med Søernes indre Rand. Den hævede uden videre for det saaledes frigjorte Terrain de ved Placaten af 1824 indskræpede og nærmere bestemte Indskrænkninger og Vaabud, erklærede de for Bygninger paa samme udstedte Reverser efter Placatens § 3 for ugyldige og bestemte, at de kunde udslættes af Pantebøgerne.

Da Loven af 1852 forhandlede i Rigsdagen, foreslog den daværende Krigsminister en Tilføining, der i Overensstemmelse med den Tanke, som er fremsat i den ovenførte Skrivelse af 13de December 1850, gik ud paa heelt at forbyde Opførelsen af nye Bygninger mellem Bolden og den nye Demarcationslinie, men efter en Debat, under hvilken det fremhævedes, at der isaafald maatte tilkomme de private Grundeiere indenfor Søerne en Erstatning, forfæstedes dette Forslag i Folkethinget med 48 Stemmer imod 15. Lovens § 5 fastsætter tværtimod, at „paa Terrainet mellem Fæstningsværkerne og den nye Demarcationslinie bliver fremdeles at forholde i Overensstemmelse med de i Placaten af 13de October 1824 fastsatte Forskrifter."

Fra Aaret 1854 indtil Loven af 1867 er Tilladelsen til Opførelsen af nye Bygninger paa det saaledes indskræpede Demarcationsterrain given deels ved Resolution af Krigsministeriet og deels af Ingenieurcorpset. Der